

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
6 novembre st. v.
18 novembre st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 45.

A N U L XXIV.
1888.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Memoriile unui doctor.

— Novelă. —

Între mine a fost o adevărată nefericire, că m'am dezvoltat, intelectualmente, prę curęnd. La vręstă fragedă, când nu ar fi fost permis să cunosc decât jocurile nevinovate de copii, eu vędusem și înțelesei lucruri pe cari nu trebuia să le pricep.

Eram abia de șapte ani și dintr'o conversațiune a mamei cu o prietenă a ei, la care asistai, am înțeles că i-am fost o belea pe cap chiar din ziua nașterii mele, că la început n'avea ochi să me vędă, eram urit la chip și mai ales pentru că sēmenam tatălui meu. pe care dęnsa nici odată nu l'a iubit: că numai târziu, după ce m'am făcut mai mare și a vędut că sânt cu minte, a început a me suferi pe lângă dęnsa. Să fi știut că tocmai ceea ce o făcu pe ea să me iubescă, a fost pōte cauza întregii mele nefericiri. Căci după cele ce auđii, am devenit fricos, abia îndrăsniam să me apropiu chiar de ea, și când me mângăia ori îmi neteđia pęrul, me uitam, nu cumva se va supęră indată și me va respinge dela dęnsa. Cu ceialalți eram și mai timid. Alți copii când le făcea cineva ceva, amenințau și alergau la ajutorul părinților lor... Eu n'aveam numai mamă, și dęnsa, me întrebam, face-va ceva pentru mine?...

Astfel și avea bieta mamă causă a nu me iubi prę tare. Eră vecinic amărită și cauza supęrărilor și nefericirii ei a fost tatăl meu, care, îmi pare reu, dar trebuie să o spun, a fost un stricat și jumătate. A părăsit-o după ce i-a mâncat zestrea. Unii ęic că s'a dus în America. Eu nu șciu. Nu i-am vędut chipul, nici el p'al meu, și astfel chiar vęđęndu-ne cu greu ne-am cunōșce.

*

Cum am dus-o până la bacalaureat, numai Dđeu șcie. Eu din totă viața de până aci nu-mi aduc aminte decât de necasuri și nevoi. Nu m'au iubit nici profesorii, căci sec cum eram și închis în mine, nici eu nu me legam de nimeni. Chiar la bacalaureat mi s'a întâmplat o neplăcere, care pe altul l'ar fi adus la desperare. Eu eram inse obicnuit cu tōte relele. La examen mai eră unul, care din întâmplare avea același nume ca mine. Un băiat prost și protesorii în înțelepciunea lor, când cu facerea certificatelor, m'au confundat cu dęnsul. Cătă alergare până ce am descurcat lucrurile.

*

Cea mai mare bucurie ce am simțit-o a fost aceea, când am fost primit intern la un spital: me inscrisesem la medicină căci, raționam eu, aici nu se cere decât invęțatură multă, și eu ș-așa nu sânt bun de altă trebă. Se înțelege, că m'am înșelat și atunci când am raționat în felul acesta.

Aici făcusem cunoșcință cu un tiner farmacist, care lucră în farmaci. spitalului nostru. Eră un băiat bun. Pentru dęnsul lăsam adesea cartea și în loc d'a studiă, vorbiam ore întregi cu el.

Ce reu mi-a părut când într'o diminęță, ducęndu-me la el, l'am găsit mort în mijlocul camerii. Se impușcase. Ce mult trebuie să-și fi urit meseria, căci nu s'a folosit de ea nici chiar la mōrte: eră și mai lesne să se otrăvęscă, avea destulă la îndemână, ș-apoi nici vęrsare de sânge nu s'ar fi făcut... servitorii șciu că-l injurau pentru că trebuiau să spele pardosęua în urma lui.

Imi spusese, cu o đī nainte, că are să se sinucidă. Eră tare desperat. Causa: amorul. Iubiă pe fata intendentului și ea nici nu-l băgă în sēmă. Eră o prostie că s'a sinucis și eu nici nu-l credeam c'o face când mi-a spus-o. Nu-mi intră în cap asemenea lucruri.

*

Peste puțină vreme a trebuit să plec și eu din spital. Am fost concediat: m'am apucat și am făcut, într'o đī de serbătōre, eu însu-mi autopsia unui mort în spital, a cărui bolă o studiam chiar atunci și speram a află niscai-va date interesante, făcęndu-i autopsia. În zadar le-am spus, că n'am făcut asta, decât în interesul șciinței. Mortul eră protegiatul economului și eu nu credeam că până și mōrții se protegięză și că economul nu a voit ca protegiatul lui să fie ingropat fără a i se face autopsia.

Părăsind spitalul, m'a primit în casa sa o vęduvă cu patru copii. Eră și ea săracă. Pōte chiar pentru acęsta se îndură de mine. M'a îngrijit ca pe un frate ori fiu și nu-mi cerea drept resplată decât ca după ce voi ajunge doctor, și dęnsa va muri, — eră o femeie bolnăviciōsă, să nu-i las copiii să mōră pe drum. Aceste vorbe și purtare a ei mi-au încăldit inima, mi-au dat ore cum putere de a munci înainte și numai acum începui a înțelege pentru ce mama, pe patul seu de mōrte, m'a conjurat, că unde voi găsi o vęduvă cu copii, o femeie săracă, s'o ajut... M'am gândit mult d'aci incolo la mama mea, care murise în miserie cu vr'o cățiva ani mai înainte de asta, și înțelesei întreaga poemă tristă a vieței sale... M'a cuprins un fel de cult cătră suvenirul ei... Într' o đī

de primăveră am plecat afară din oraș și m'am pomenit numai de odată în cimiter... Am căutat multă vreme mormântul ei, dar nu l'am găsit; d'atâția ani nimeni nu l-a îngrijit, nu l'a cercetat, vor fi săpat altul peste el... Am plâns. Părea c'am perdut o lume, tristă, dar scumpă mi se părea.

*

Mi se părea c'am îmbătrânit când, în fine, ajunsei doctor. Clientelă nu pré aveam, căci nu căutasem a me introduce în societate și urmarea dovedii, că știința nu este indetul pentru a trăi. Vedeam și cunosceam oameni cu mai puțin studiu, și o duceau mai bine. Dar, altfel, eram mulțămît. Me mutasem mai în centru orașului, într' o odaie bine mobilată și simțiam și eu o satisfacție oșecare putând a ajuta copiii văduvei la care locuisem ca student și care în într'aste murise... Eră ceva trist pentru mine, că toți muriau la cari țineam și a căror iubire o simțisem, și astă impregiurare me făcuse a me teme oșecum a-mi legă sufletul de cineva.

*

Aveam cinci ani de practică, în care interval am ajutat pe mulți și am scăpat și de mörte câțiva bolnavi, fără a me așteptă nici la mulțămire și nici la vre-o distincție.

Intr' o și fusei chemat la un bancher.

— Domnule, îmi dișe, comptabilul meu dișe că ești un om invêțat, un bun doctor, i-ai scăpat soția de mörte, la care o condamnase ceilalți doctori mari. Nevêsta-mea este, pare-mi-se, tot atât de bolnavă și pôte de același morb. Scapă-mi-o, și cere-mi tot ce-ți pot da și ce dorești.

Nu știu ce i-am borborosit drept respuns, îmi aduc numai aminte, că el me impinse de spate într'o odaie frumôsă și me conduse la patul bolnavei.

*

Am fost un reu doctor, n'am meritat nici odată ca lumea să me laude. Cel puțin pentru mine am fost cât se pôte de reu! Am știut să vindec numai un trup și în același timp să-mi otrăvesc sufletul, adevêrata viêtă a ori cărei ființe.

Ah! ostenesc ș-acum, după ani de dișe, când me gândesc la asta...

Reu doctor am fost!...

Căci trebuia să știu, că femeia este slabă, că atunci când face un sacrificiu pentru tine, omöră pôte pe altul, ori pe ea însăși, că adesea din bunătate face reu... Trebuia să cunosc mai bine însușirile sufletului omenesc, să fi studiat în deosebit a femeilor... Dar nu le-am cunoscut, nu le-am studiat

Reu doctor am fost...

— Îți datoresc viêtă, mi-a diș ea, după ce am scăpat-o, decă scăpare se pôte numi.

Mi-a strîns apoi mâna și-și uită privirea asupra mea... Me privia în față; eu asemeni me uitam în ochii ei umeși de lacrimi de bucurie. Și simțiam atăta atracțiune în acei ochi umeși, încât mi se părea că din fie-care lacrimă nașce o bucurie pentru mine, că privirea ei îmi deschide un cer pe care nu l'am vêțut încă, vocea ei slabă, tremurândă, mi se părea atât de tare și pătrunșetore, de parcă deschidea în totă a mea ființă noui isvøre de viêtă, parcă ar despica întunerecul, necunoscutul în care trăiam până acum și priversă o lumină în calea vietei mele.

O priviam uimit de frumusețea ei, de duioșia cu care se uită la mine, nu știu, țiu minte numai atât că eu eram fôrte incurcat și zăpăcit și că totuș nici odată sufletul meu n'a fost mai deschis, mai senin, că nici odată n'am simțit fierbând în creierul meu atâtea idei, una mai puternică decât alta, și tôte

concentrându-se într'o vorbă, pe care n'aveam curagiu a o spune.

Am plecat repede d'acolo și câte-va dișe nu am eșit din casă. Incercasem a contiună un studiu al meu, dar nu știu cum, d'astă dată mi se părea totul atât de gol, indiferent.

De ce să me mai și trudesce? Eu am făcut destul. Am mântuit-o pe ea... Și când mi-a venit în minte, am aruncat departe totul de lângă mine...

*

— Decă te-am scăpat de mörte, dă-mi și tu viêtă, — i-am diș cădându-i la picioare, și în pornirea mea nebună i-am spus cu câtă patimă o iubesc, i-am descris cu lacrimi în ochi întrêga mea viêtă lipsită de căldură, de fericire și dragoste... i-am spus, că o putere tainică, căreia n'am putut să resist, me légă de dênșă, că nimic nu pôte face să me lapêd de o gândire, de o simțire: amorul ei... Și multe alte.

M'a ascultat până în capêt... O, ar fi fost teribil să nu me fi ascultat, să-și întorcă fața de mine, neșocotind pasiunea mea pentru dênșă...

— De ce-mi spui aceste vorbe, dișe cu spaimă.

— Te iubesc, — mi-a fost singurul respuns...

Am luat-o apoi de mână, am apropiat-o de mine și c'un ton și privire rugătore i-am diș: Desfid totul din lume pentru un singur moment de iubire cu tine.

— Decă-i ști ce-mi ceri.

— Da, știu. Să-mi creezi o lume cu un singur cuvênt al teu. Să lași totul pentru mine, precum eu nu te voi avê decât pe tine...

În momentul când eră să-mi respundă, să-mi spună vorba decidetore, s'aușiră afară niște pași mêrunței și repeși, se deschise ușa și apărû o copilă ca de cinci șese ani... Blondă, cu ochi mari albaștri, cu buze subțiri, plăcută la chip, întocmai ca maica sa în a cărei brațe se aruncă...

Ne privirăm un moment...

Ea strînse copila la sine, ca și cum strîngi un scut și eu nu me simțiam atât de tare a învinge față de un asemenea scut...

— A venit tata, dișe mititica, ș-acest glas părea a-mi spune sentința întregii mele vieti...

D'atunci n'am mai vêțut o. Dar chipul ei pururea îl am dinainte-mi, viu ca o slântă și scumpă imaginație... S'a dus le Nizza și prin Italia și nu se va mai întorce. Mi-a scris-o într'o scrisore pe care am primit-o când a plecat. Am plâns când am citit-o. Cuprinde într'ênșă osânda întregii mele vieti și suvenirul unor vremuri în cari am simțit și eu puterea și fericirea unui amor fără margini, când sufletul meu scăpase, pentru un moment, de povara care se vede că i-a fost dată să o supörte vecinic... Simțit-am atunci și eu căldura vieti, pe cât de mult simț acum recela ei...

Ah, abia mai pot scrie, parcă-mi sânt mâinile din plumb...

N'am mai iubit d'atunci pe nimeni.

I. Russu.

Plâng.

Plâng... ah! lacrimile mele cad pe sinu-ți impietrit,
N'ai simțire, n'ai căldură ca și stânca de granit;
De-ai remâne-un véc pe lume și din morți m'aș deșteptă,
Rece 'ntocmai ca ș-acuma, ca ș-acuma te-aș află.

Plâng... ah! lacrimile mele și pe pietre de cădeau,
Le-ar fi sfărîmat și pôte chiar și ele răspundeau

Inse tu ce ești mai tare și atâta me hulești,
Să nu poți dar nici odată, nici odată să iubești!

Plâng... ah! lacrimile mele ducă-se spre Dumnezeu,
Ca tămăia să se 'nalțe ruga mea și plânsul meu;
Er din astă impetriere d'o mai fi să te deștepti,
Să me cauți vieța 'ntrégă, vieța 'ntrégă să m'astepti!

Smara.

Cicéron.

— Schiță dramatică în 5 acte. —
(Urmare).

ACTUL II.

O sală mare împodobită cu flori.

Scena I.

Hortensiu, Pison, Cicéron, Quintilian, Mavriu, Senatori, Judecători, Advocați, Popor.

Toți. (Cu admirare). Ertat! ertat! O mare Cicéron! trăiescă Cicéron!

Hortensiu. E domnilor! mai incet cu inflăcărarea voastră! După cele ce se ved, judecători și popor, par a fi prânzit aji mai mult ca de obicei!

Toți. E! e! Hortensiu!

Hortensiu. Ei da! ție, ș-o ție de două ori încă: ori că toți judecătorii erau după mesă, ori că nu mai avem o lege în Roma! Auđitu-s'a-mai una ca asta? mórtea unui părinte, unui patrician, neresbunată de lege? Sub ce domnie trăim? Ce dreptate ne mai cărmuește?!

Quintilian. (Apropiându-se de Hortensiu). Trăim, scumpe Hortensiu sub domnia dreptății; ne cărmuește bunul simț, fiind luminați de făclia talentului ș-a geniului fără de margine, înfătoșat de tinérul nostru tovarăș Cicéron. Cuvéntul lui, dând drumul ideilor celor mai sănătose, a putut scapá pe judecători de-o greșelă, și pe un om de-o pedepsire ce nu i se cuviniá

Hortensiu. Aș! vorbă-i!

Quintilian. Cicéron, primește aici, în fața tuturor, întréga mea admirare și urarea cea mai căldurosă pentru geniul și talentul teu neasemuit! (Se îmbrătoșeză cu Cicéron).

Mavriu. (Apropiându-se de Cicéron, ingenunche). Indrăznesc și eu a ridicá ochii cătră tine, mare și vrednice Cicéron, mântuitorul meu, mântuitorul mamei și a fraților mei în suferință. Fără tine și cuvéntul teu trăsnetul legii me așteptá, vina mea n'ar fi fost spelatá decât pe cruce, și după mine alte cinci suflete ar fi perit de asemenea. (Ii sárută pólele). Cum să pot să-ți dovedesc vr'odatá jertfirea ce-aș fi în stare s'o fac pentru tine? prin ce mijloc? . . .

Cicéron. Prin nimic; mi-am făcut meseria mea; am întrebuințat singura armă cu care me slugesc întotdeauna: cuvéntul, în apărarea ta; decă ea mi-a reușit acum, putea tot așa de ușor să nu-mi reușescă în altă întâmplare; multămește dar mai degrabă țieilor cari au luminat mintea judecătorilor tei!

Mavriu. Intei ție Cicéron, ș-apoi țieilor! De n'ai fi fost tu, nimene n'ar fi putut ție mai bine în fața lumii totá amărăciunea, totá imboldirea, totá turbarea ce m'a împins în acea clipă náprasnică să lápturesc o așa crimă uriciósă.

Hortensiu. Cu astfel de pilde, Cicéron, nu te fe-

ricesc de loc; să faci să scape de sub pedepsa convenită pe cel ce-a ucis pe tatăl seu . . .

Cicéron. Tatăl seu? cine? patricianul Tindal? patricianul Tindal tatăl robului Mavriu? nu șcii ce spui Hortensiu, legături de inrudire nu puteau fi între aste două făpturi omenești.

Hortensiu. Dar toți martorii au dovedit înaintea judecătorilor, că Mavriu erá un fiu nelegiuit al lui Tindal . . .

Cicéron. Și că Tindal erá un tatá nelegiuit al lui Mavriu! acésta am ție-o și eu înaintea judecătorilor. Dar legăturile dintre tatá și fiu pot ele fi asemuite, în vr'o judecatá sănătósă, cu legăturile dintre stăpán și rob? A gândi cineva numai la o astfel de stare, este a călcá în picioare buna-judecatá, a amenință natura și a-ș ride de întréga cládire lumescă a țieilor! — A plăcut lui Tindal să-și arunce séménța pe ogórele sale, a plăcut lui Tindal să fie inbrățișat, în ceasurile-i de beție și desfráu, de ori care din róbele sale, și în urmă, când a vėđut că séménța-i rodește, el n'a știut s'o stropescă decât cu disprețul. cu cruđimea ce nu mai póte fi ertată acum nici creerilor unei vite ce rage, necum unui ins cuvéntor! Cea din urmă vorbă a lui Tindal a fost: »Resbunați-me! am fost ucis de un fiu al meu«. Și cu trei țiele înainte, el pusese se sângere pe mama aceluia fiu al seu cu cincideci lovituri de vergi, — și pentru ce? pentru că sermana róbă indrăznise să 'ngenunche înainte-i și să cėrá pentru acel fiu al ei, ș-al stăpánului ei, ertarea robiei . . . libertatea!

Pison. Intr'adevăr! Cicéron pare a fi avut multá dreptate . . .

Hortensiu. (Ghiontindu-l, cu jumėtate glas). Și tu záludule incepti a-i bate în strună? ai uitat cele șese mii drahme ce-mi datorești?

Pison. Nu, Hortensiu, dar . . .

Hortensiu. De mai cricnești ceva, te las peritor de fóme, — avocat fără nici un muștereu!

Quintilian. Pán' și dușmanii sei cei mai inverșunați incept a da dreptate aji lui Cicéron! — Intr'adevăr, Hortensiu, decât ai căută să ponegrești pe protivnicul teu, i-ai întinde mâna mai bine, i-ai recunóște însușirile-i înalte ce se ridic mereu . . .

Hortensiu. Eu?!

Quintilian. În vreme ce ale tale scad necontentit, — ș-apoi, dându-i totá prietenia ta . . .

Hortensiu. Eu? . . . prietenia mea! — și însușirile lui, care-s?! acelea de a ameți capetele judecătorilor, silindu-i la călcări vedite de lege?

Quintilian. Vėđ bine că prin buze-ți ese numai pizmuierea, și nici un pic din credința ta.

Hortensiu. De-aș sta mai mult în fața voastră, ar trebui să ve respund după cum vi se cade, — ceea ce nu me iértá înalta mea fire! Vino Pison. (Ese, urmat de Pison și încă cățiva advocați).

Scena II.

Cicéron, Quintilian, și publicul de mai nainte, ce plėca pe rėnd în vremea acelei scene.

Quintilian. (Stringând cu căldură mâna lui Cicéron). Prietenul meu! aji mai mult decât în totdeauna ai fost măreț, neasemėnat, nepomenit într' o așa vorbire! O priciná perđută din capul locului, prin cuvéntul teu meșteșugit ai căștigat-o; o lege hotărítore, zdrobitore, prin glasul și talentul teu numai, ét-o nimicitá!

Cicéron. Și la ce-mi folosește óre totá acésta izbândá vremelnică, totá acésta minunare a unui prieten ca tine și a altora încă? . . .

Quintilian. Reu faci de bagi in sémă pizmuirile unui Hortensiu séu lătrăturile unui Pison.

Cicéron. Am destulă judecată, Quintilian, in creerii mei, pentru a pricepe, că toate hularile séu pizmuirile lor nu-mi vor puté doborî nimic din ceva ce e al meu, ce mi se cuvine mie! Dar me intreb, decă aceste insusiri, cu cari deii m'au inzestrat, de-ar fi slăvite chiar de întreaga lume, decă nici un pizmaș n'ar fi pe fața pământului, care să nu-l tănuiească, me intreb decă acest singur lucru pôte da sufletului meu totă linișcea, totă mulțămirea de care el are nevoie? — Sânt om, Quintilian, am trup, am inimă, am dorinți . . . și am mai mult decât toate aceste aici, ceva ce pare a atérna in cumpéna judecătii mele mai greu decât toate insusirile ce le-am numérat.

Quintilian. Ce dar?

Cicéron. E iubirea.

Quintilian. Iubești!

Cicéron. Să nu-ți riđi de mine, prietene. Eu, Cicéron avocatul, profesorul, Cicéron care până mai eri nu avea altă idee in tidva lui decât cum să-si înjghebe cuvântările sale, lecțiile sale, lămuririle sale asupra vechilor maiestri ai cuvântului și ideilor, — astăđi, étă-l de odată afundat și muncit in niște inchipuiri noué, strani, slășietóre . . .

Quintilian. Și cine e Venera, ce te-a fermecat așa de odată?

Cicéron. Cum ai đis, e o Veneră! Inchipuirea ei nu me mai părăsește nici o clipă; graiul seu imi resună ș-aievea și 'n vis, ca niște valuri dulci și blânde de cântări feciorești, côlea 'n piept, și côlea 'n inimă, creeri; a fi lângă ea, a-i vorbi, a o ascultă, a simți mâna ei atingénd pe a mea, e ađi pentru mine mai mult decât cele mai inalte visuri ce tineréța-mi le răsădiă in calea pe care am purces. Aș da bucurrs acum talent și geniu, comori, isbândi, o corónă chiar de aș avé-o — in schimbul vieții aceleia ce astăđi iubesc . . . ce me iubește.

Quintilian. Și cine ve oprește de a fi fericiti? Iubești o femeie ce te iubește; ce dorești mai mult? ce pedică ore să se impotrivéască fericirii tale?

Cicéron. Ce? dar iubirea, fost-a cândva in lume in de ajuns pentru a face fericirea? Nu. Legiurile și datinele acestei lumi șovăitoare n'au fost croite decât pentru a slugi de lanțuri cugetelor libere, inalte, ce caută a se avéntă acolo unde buna judecată singură pôte duce in paguba tuturor obicnuințelor próste și vătémătóre. Un munte urieș desparte pe Cicéron, avocatul pitic ce zgrabtăna pe povirnișul unei dorinți ce nu-și află respłata decât in vorbe sburătóre, și pe acea Veneră, născută sus, crescută ca și intr' un Olimp, și menită a fericii, ori a fi jertfă chiar unor ființi ce impotrivă-mi au prețul cel mai puternic, cel mai greoiu, cel mai netăinuit, preț al nașcerii și avuției! — Cicéron săracul, vorbitorul public, cum ar puté el atérna ceva in cumpéna unui consul, unui Pompei, față cu un pretor Veres, de cinci deci de ori milionar! Cum să credă piticul Cicéron ca el să fie mai bine primit inaintea unui așa protivnic, și să i se deie lui mâna cerescei Octavia!

Quintilian. Octavia e dar . . . ?

Cicéron. O! dragul meu! mi-a scăpat fără de voe acest nume afundat in tănița inimei mele; dar fie! mai numai pe tine singur te-am drept frate credincios, incercat, neobosit: păstréză taina mea; in sufletul teu va fi tot așa de bine inchisă, ca și intr' al meu. Așă e, Quintilian, iubesc pe Octavia, iubesc pe fiica consulului Pompei, și iubirea mea e împărtășită. Indoielile ce mai inhidea sufletu-mi până eri, eri s'au imprășciat ca fumul in vânturi. Dar tot eri,

o grea amărăciune me cuprinse; eri Pompei a vestit Octaviei hotărirea sa de a o da de femeie lui Veres; eri i-a spus cu totă cruđimea ce pôte avé un creerrivnitor mai mult de zvénturări nebunești, decât de o adevérată iubire fiéscă, că nu-i pôte da de soț decât un milionar, ca cel ce l'am numit, séu unul asemuit lui; și ce sânt eu pe lângă pretorul Veres?!

Quintilian. Dar ce e Veres față cu tine, Cicéron? Comorile ce el a strins, prédând și jupuind și pe stat și pe fie care din supușii sei, se pot asemui cu o đecime din geniul teu?

Cicéron. Geniul e 'inchipuirea', banul e 'lucru pipăit'; una și alta puse in cumpéna judecătii lui Pompei, nu pôte decât să covérșéscă cea din urmă.

Quintilian. Dar la ce nu pôte să te ridice talentul teu? Intr'o đi vei puté deveni tot atât de mare și de bogat ca și protivnicul teu; ești destul de tiner încă; republica are atăta nevoie de bărbați luminați, talentați . . . și 'ntr'o đi tu, ca și Cezar, ca și Pompei, poți deveni chiar un cap al acestei republici!

Cicéron. Visuri . . . ce pôte nebunia tineréței mele le-a rumegat adesea ori, in nopti fierbinți de veră . . .

Quintilian. Omului talentat i-e îngăduit a ținti la ori ce inălțare; e dator chiar să lucreze cu trup și suflet spre ajungerea țintei sale. Cu un prilej, in care să-ți poți desfășură întreaga agerime a talentului, minții tale, te-ai puté ridica désupra tuturor celor ce ađi nu te privesc decât ca pe un om din glótă, celor ce acum te pizmuesc și caută a te mușcă pe ascuns ca și cățeii cei nemernici ce nu îndrăznesc să se repedă in față. Tu, prietene, poți ajunge intr'o đi cu mult mai vrednic de mâna fiicei lui Pompei, decât toți Veresii de astăđi, decât toți ocărmitorii și milionarii lumii.

Cicéron. Sânt năluciri frumoșe astea, și imbétă sufletul mai mult ca vinul! dar așa prilejuri rare ori se arétă pentru unii! Pricini mici, judecătii de tóteđilele, imi pot da câteva strinsori de mână, câteva laude pline de vorbe góle și câțiva pizmuitori mai mult in numărul celor chiar destul de numéroși . . .

Quintilian. Nu te desnăđăđui, dragul meu, pentru că . . . A! dar aud un zgomot . . . vine cineva.

Cicéron. (Privind pe ușe). E insuș Pompei, senatori și străini.

Scena III.

Cicéron, Quintilian, Pompei, Hortensiu, Pison, Dexion, Senatori, Judecătóri.

Pompei. Ei da, Dexion! te cunosc; imi aduc pré bine aminte de tine. In cele din urmă lupte, tu te-ai aretat voinic ostaș, vítéz patriot; curénd pôte să mai avem trebuință de ómenii ca tine, de brațul teu . . .

Dexion. Pré multă cinste pentru mine, luminate Pompei! Și inima și brațul meu ar fi pururea gata să respundă cu cea mai aprinsă vâpae ori cărei chemări; dar, pe cât inima-mi e tineră încă și plină de șimțuri inalte și iubitoare de țéră, pe atăta mi-a slăbit, și nu mai e in stare să ție bine nici cârja in care me sprijin; de opt-đeci și doi de ani de când me țin in lume, acum, mai ales, pe acești doi din urmă simt că i-am tirit mai greu decât me așteptam vr'odată: și véd, cu adâncă durere, că astăđi n'aș mai puté fi bun la nimic pentru slujba țerii mele; sânt slab, gârbovit, secat . . .

Pompei. Dar atunci, ce pricină te-a făcut să-ți părăsești casa ta, familia și ogórele tale?

Dexion. Casa mea! Nu mai am un adapost, pentru cele din urmă clipe ale sbuciumatei mele.

CULEGĂTORIA DE ZDRENȚE.

vieți. Familia mea! ați nu mai sînt decît eu singur in lumea tîtă, fără sötă, fără frăți, fără fii, fără nepoți. Averea și ogörele mele, cu sängele meu căștigat! — dar nu mai am decît haina ponosită ce o veđi atörnänd pe umerii mei, cärja de lemn gol ce o port in mäuă, și nici o streșină sub care să-mi odihnesc ösele. nici pânea uscată ce mai nainte asvirlam cänilor mei.

Toți. (Mirați). Cum? ce fel?

Pompei. Ce vorbe-s astea Dexion? lămureșce-ne.

Dexion. Mi s'a răpît și furat totul, mi s'a nimicit totul! familia mea ucisă mișeșce in temniță, fiul meu Emiliu, care a luptat și purtat stegul a trei legiuni, mort de secure alătorea cu hoții și jefuitorii! averea mea tötă prădată, ogörele-mi pustiite! — eu, bătut cu vergi, huiduit și gonit din țera mea . . .

Pompei. Dar cine a făptuit töte aceste nelégiuri? spune odată Dexion.

Dexion. Tiranul Siciliei! pretorul! Veres crudul! mai crud decît tigrlu insetat de sänge omenesc . . .

Toți. Veres!

Dexion. El! Nimic nu pöte sătură lăcomia, pöftele și destrănările sale; o provincie intrögă jupoită, pentru ca el să fie stăpän peste tot, să-și zidescă pivniși intregi pline cu aur și scule scumpe, și să se pötă cufundă in orgiele sale fără de margine, mai fără de rușine . . . Beuturi, jocuri murdare, femei fără suflet, cruđimi tälhäreșci ne mai pomenite, età singura — și cea mai scumpă voință a pretorului Siciliei, Veres!

(Va urmä).

N. A. Bogdan.

Intr' un album.

recum inođi și ér se rupe
Un șir lung de märkele,
Astfel mereu inod la șirul
Ilusilor mele.

Și tocmai ca niște märkele
Ades de pe fir scapă,
Incăt pe rënd le ved pe töte
Cum se sfäram și crepă!

De-aș izbuti inse vr'o-dată
Să 'nșir aste märkele:
Colan ne mai purtat de alta
Ț-aș face-atunci din ele.

Al. A. Macedonschi.

Caucasul.

Schiță topografică, geologică și istorică. Dela Prometeu până la anul 1834.

(Incheiare).

Mulțimea se aduse la tăcere prin privirea resolută a oratorului, prin candșarul seu tras, și prin ținuta erbicösă a Muriđilor sei. Nici o voce nu se redică contra lui Gamsad Beg, care părăsind moșea, se aruncă pe cal, și insoțit de Muriđi, se întörse in castrul seu.

Puterea sa spirituală erä intemeiată. Necesitatea cerea să-și intărăscă și cea lumană. Acësta se află in mănile Canilor din Avaria. Șamuil Effendi să fi

sfätuit pe noul Imam, a se lăpędă cu ori ce preț de domnitorii competenți din țerile aceștea. Alții din conțra afirmă, că acest sfat să-i se fi dat lui de cätă Aslan, canul din Casi-Cumuc.

Canii din Avaria erau trei bărbați tineri, cu numele Abu-Nunsal, Uma Can și Bubog Can. Ei au fost perdut de timpuriu pe tatäl lor, și s'au fost crescut de mama lor de odată cu Gamsad-Beg. Ei s'au fost retras de frica Rușilor, și și-au fost luat refugiul la Cunsac. Gamsad Beg atacă pe Ruși și-i nelinișciă și și nöpte, astfel că Rușii se vedură necesitați a parăsi Avaria. Gamsad Beg i-și aședă castrul in Cunsac, făcū șcirea tinerilor Cani despre preșența sa, și-i invită a-l visită. Ei vin cu tötă increderea, cugetänd a urmä invitării unui prieten. Darä abiä au fost pus ei piciorul in castrul lui Gamsad-Beg, îi atacă nuherii aceștuia atät cu săbii, cät și cu candșarul.

Tustrei Cani tineri erau curagioși, cu töte că cel mai tiner erä încă un copil. Ei aveau o suită de servitori fideli, din atacul asasinätor se născü deci o luptă inverșunată.

In fine îi cutropeșce mulțimea. Ambii frăți mai bețrăni pică. Al treilea se prinde viu Din ömenii lui Gamsad pică patruđeci intre dënșii și fratele lui Gamsad-Beg.

Șamuil-Effendi are acuma cu o pedecă mai puțin de deläturat. Ucisul a fost avut deși nu dreptul, darä intenția a urmä fratelui seu in demnitatea de Imam.

Gamsad-Beg nu putü deveni, pe cät trăiä cel mai tiner dintr'acești trei frăți, Can al Avariei. Darä ucigașul care a fost poroncit să se ucidă ceilalți doi tineri inarmați, și in stare a se aperä, nu se bizui a pune mäna pe un bäiat prins și neapt a se aperä.

Pe la finea anului 1834 fu omorit și Gamsad-Beg.

Privirea scriitorului istoric pätunde greu in präpăștiile intunecate ale Caucasului. Ori care șcirea, care vine de acolo, e numai un echo, care se schimoșeșce förte in depärtare, mai cu sëmă in orășe. Faima care s'a fost lăfiț despre acest omor, nu e de cređut necondiționat, căci Rușii fireșce nu se incred in inimicii lor, care neincredere i-și aflä arare ori espreșuinea in mod calumniator.

Se dice că după uciderea tinerilor Cani, să fi ocupat Gamsad-Beg palatul lor din Cunsac. Tinerii erau tare iubiți de supușii lor, de acea au privit supușii lor prima faptă a ucigașului ca o trădare infamă, darä a doua ca o färädelege cumplită. De acea incepurä ei a murmurä contra lui Gamsad-Beg.

Șamuil Effendi cunoscü, afländ despre nemulțămirea acësta, ce folos pöte trage dintr'insa. Ațițați de dënșul, se conjurarä Osman-Sul-Hadșef și ambii sei fii Osman și Hadși-Murad contra lui Gamsad-Beg.

Điua de 19 septemvre se apropiä. Acësta erä o serbätore mare pentru Moslemeni. Ca Imam avea să caute Gamsad-Beg rugăciunea in moșea din Cunsac. Điua acësta, și locul acesta i-l aleserä conjurații spre realisarea planului lor.

Gamsad-Beg se amerință din mai multe pärți, darä el nu voi să credä despre esistința unei conjurațiuni. In fine îl sfätui unul dinte Muriđii sei in mod urgent să se pözescă.

»Poți tu oprü in sbor ängerul, care cu porunca dela Allah să-ți ducä sufletul?« intrebä Gamsad-Beg pe Murid.

»Nu! acësta n'o pot«, respunse Muridul.

»Atunci mergi acasă și te culcă«, đise Gamsad-Beg. »Noi nu putem scäpă de sörtea nöstră. De a hotärit Allah, ca să mor eu mäne, atunci nu pöte oprü nimene acësta.«

Điua de 19 septemvre a fost intr'adevër des

nată de sorțe să fie ziua, în care să moră el. El s'a omorît în moșeă, și cadavrul seu desbrăcat de toate vestimintele, a ramas patru zile lungit înaintea moșeei.

Și inimizii cei mai cerbicoși ai lui Șamyl trebuie să concedă, că el n'a fost pe timpul omorului present în Concac. Dară ei afirmă, că el a condus conjurația din depărtare.

Unica dovadă a participării sale ar fi, că Șamuil Effendi să se fi rugat în veră, când fu omorît Gamsad-Beg, dară într'o depărtare de 30 de mile, apoi să se fi sculat palid și adânc pătuns, și să fi vestit impregiurimei sale mórtea Imanului.

Ce mijloce a întrebuintat noul profet pentru de a-și ajunge ținta? Nimene n'o știe acésta. După totă verosimilitatea a ajuns-o el prin datoría sa înaltă spirituală.

Opt zile după mórtea lui Gamsad se aclamă el unanim de Imam.

Primind demnitatea acésta, renunță el la titula Effendi, și-și luă numele de Șamyl.

Hadși Murad care împreună cu tatăl seu a fost condus conjurația contra lui Gamsad-Beg, se denumi de locoșinetor al Avariei.

Dară mai trăia încă tinerul Bulag-Can. Acesta putea redică odată pretensiunile sale asupra canalului Avariei. El sta sub privighierea lui Iman-Ali*, unchiul lui Gamsad-Beg.

Iman-Ali, astfel spune tradiția, despre a cărei autenticitate n'avem înse nici un fel de dovești, să fi predat noului profet tesaurul, să nu fi voit înse nici într' un cas a predă pe tinerul Can. Iman-Ali avea anume un fiu, cu numele Ciopan-Beg, care a fost vulnerat de mórte în lupta, în care au picat ambii frați ai lui Bulag-Can. El să se fi căit murind despre fapta, care a comis-o, și să-l fi rugat pe tatăl seu să veghiez asupra vieții tinere lui Can, și să-i redeie canalul Avariei.

Iman-Ali să fi promis acésta. De aice negarea sa, a predă clientul seu. Fiul seu a fost murit, și nu i-a fost redat promisiunea.

Inse Șamyl porunci Murișilor sei să incungiuire locuința lui Iman-Ali, și amenintă pe bătrân, că va lăsa să se decapiteze toți membrii familiei sale, decă nu-i va predă pe Bulag-Can.

Iman-Ali se intimidă, și-a predat băiatul.

Șamyl să fi dus, precum enareză mai departe tradiția, pe tinerul Can pe un deal ascuțit, care se înalță asupra Coissului, și să-l fi aruncat în riu.

Acésta faptă să-l fi astrîns pe Hadși-Murad a se deslipi de Șamyl.

Murind Bulag-Can, a împreunat Șamyl fără nici o împiedecare atât puterea spirituală, cât și cea lumescă în mâinile sale.

Tóte aceste întemplieri au avut loc în anul 1834. E cunoscut ce inimic veghietor și crâncen au aflat de atunci Rușii în munții Caucasului.

Averchie Macovei.

Doine de pe Murăș.

XXXI.

De-ai ști bade cum nu ști,
Cât i de rău a dori,
Ț-ai face din noapte ți,
Și-ai veni de unde-ai fi.

* Numele Iman nu e de contopit cu titula Imam, adecă: profet.

XXXII.

La fundul grădinii noastre
Un voinic patru boi pașce,
Și-și tot mână slugile,
Să-i trimit io buzele,
Dar io nu-s copilă próstă
Să-mi trimit gura pe-o cóstă;
Vie domnul slugilor,
Că ști rândul buzelor
Și năravul ușilor.

XXXIII.

Du-te bade n'ai mai fi,
Cu mine nu mai vorbi;
Că ai mai vorbit odată,
Și m'o știut lumea totă!

XXXIV.

Am drăguț și nu-i drăguț,
I-i fir de măghierănuț;
Am drăguț și nu-i fecior,
Că-i fir de măghieran gol.

XXXV.

Frunză verde mărăcină,
Am drăguț ca ș-o lumină,
Umblă doue să mi-l ieie,
Dumneșeu să nu li-l deie;
Umblă doue să-l sărute,
Dumneșeu să nu le-ajute!

XXXVI.

Am drăguț de-l chiemă penă,
Frică mi-i că-l ia cătană,
M-aș rugă de cei mai mari,
Să mi-l ieie la gendari;
Că gendaru-i om de frunte,
Că umblă prin sate multe.

XXXVII.

Doru badei de n'ar fi,
M'aș culcă m'aș hodini;
Da doru bădiții este,
Nóptea din somn me treșeșce;
Da doru-i căne de om,
Me scólă nóptea din somn.

XXXVIII.

Bade mândruțele tale,
Ele-s dușmanele mele,
De-ar avé ele putere,
Pe mine m'ar scóte 'n drum,
Și m'ar face totă scrum.
Ele cu cenușa mea,
Și-ar unge sprincenele,
De le-ar unge cât le-ar unge,
Cu a mele n'or ajunge,
Pe a mele le-o uns maica,
Cu pene de mierlă negră,
Ca să fiu bădiții dragă,
Cu pene de mierluță;
Ca să fiu badei drăguță.

XXXIX.

— Vai mândruță, drag mi-ar fi
Cu tine 'n lume-a trăi!
— Dar și mie bade așa
Să trăiesc cu dta!

A. C. Domșa.

Pe marea neagră.

Cine vré să cunoscă bóla de mare din pătania sa proprie, n'are decât să facă ca mine, și atunci cred că va și păți ca mine.

Scopul meu erá de a ajunge la niște bolnavi de ochi din Chișineu, capitala Basarabiei. Fusesem deja aci mai de multe ori, pe calea ferată dela Iași peste Ungheni, respective Prut; de aceea preferii asta-datá ruta Galați-Reni-Bender-Chișineu séu Galați-Odesa-Chișineu.

Duminecă diminéța in 29 mai apucaí trenul de persóne, ce plécá la 8 ore a. m. din București, și sosește la 5 p. m. la Galați. Intre Bráila și Galați erá atáta apă esundată din Dunáre séu din Seretul ce aci se vérsá in ea, incát credeam că trenul nostru strábate un lac mare: erá, așa cred, presimțul mării negre.

Cum sosii la Galați, lucrul prim a fost să întreb óre stá in legăturá trenul român cu cel rusesc Reni-Bender? Nici o informațiune n'am putut câștigá de pe teritorul rusesc, incát Reni mi se 'mpárea a fi peste lume. Me dusei deci la consulul rusesc, cu tóte că erá duminecă, și aci me sfátuirá să me las de proiectul meu de a cǎlétóri pe linia Reni-Bender, de óre ce vaporul rusesc, carele are stație și la Reni, pornește abia marți, ér ca să merg până la Reni pe șosea cu birja, nu se putea, din cauza esundării Dunării și Prutului ce se vérsá in Dunáre între Galați și Reni: in fine mi s'a mai spus, că pe acésta linie, făcutá pentru resbelul din 1878, trenul merge incet ca să nu se surupe pámentul. Nu mi-a remas deci altá, decât să pornesc cu vr' un vapor de mare la Odesa și de acolo cu trenul mai departe.

Șcieam áncá de acasă, că luni diminéța plécá din Galați in đisa direcțiune vaporul societáții Lloyd: ími remase deci timpul de duminecă séra pentru o preumblare prin oraș. Áncá pe când scoboriá trenul cu noi pe cósta dinspre Dunáre, puturám observá in unele gráđini de petrecere un public numeros. Apucaí și eu in preumblare cǎtrá acele locuri, dar nu putui zǎboví mult pe aci, căci in nici una din aceste gráđini, nici in cea din oraș, n'am aflat de al' de mǎncare, ci numai și numai bere. Am cǎutat mult până am dat de un restaurant. Me 'ntrebam cum tráesc aci holteii? De sigur damele Galațului trebuie să-i aprovizioneze cu mǎncare pe toți!

Situațiunea orașului e amfiteatrică. Dela gará nu șcii unde să apuci mai nainte: cǎtrá casele frumoșe de sus din oraș, ori cǎtrá portul cu sute de vapóre imosante? Eu preferii pe cel din urmă, trecénd pe o stradá plină de magazine de gráne, vite și diferite mǎrfuri, dedui apoi și de palatele mai multor societáți de navigațiune și tot pe aci véđui șcóla de marinari, precum și gimnasiul Carol I. Consulatele a 12 puteri sânt sus mai in centrul orașului. Mi-au bǎtut la ochi mulțimea de firme cu inscripțiune grecéscă și multe vile elegante locuite de ovrei, ér o vilá, in-tórsá cu spatele cǎtrá vecinul ei, purtá inscripțiunea: »Așa-mi place! Niște bidigánii mici, vermi gálbeni cu aripe de sburat, cu códá lungá de care la unii mai atérná cămeșá lor albá, precum și niște mușci in forma celor columbace, te láceau atent ca nu cumva să uiți că te afli in apropierea Dunării.

La imbarcarea noastră pe vaporul »Iason«, ne pomenirám că între pasageri se aflá și o nuntá. Fru-

mósa mirésá vorbiá románeșce, de n'ai fi cređut că-i fatá de ovreu, mirele inse erá din St. Petersburg și vorbiá nemțeșce cu ai sei. Cǎtá zestre va fi dus mirésá la St. Petersburg? De sigur nu puținá, ci precum se cam suná in Románia, đeci de mii. Telalul, ádecá mijjicitorul cásătoriei, áncá avea fericirea de a-i pe-trece.

Pornirám diminéța la orele 8, avénd un timp destul de frumos. Vaporul de mare e făcut de fer și când se inchid ușile, și se pare că auđi ușile unei temniți in care te afli. In loc de bucátárese, mai puțin resistente, slugesc bucátari cari ne poffesc la mǎncare cu cuvintele: »Oristi chirie! Matrozii erau italieni séu șcieau mai toți italieneșce, căci italienii ca cei mai isteți matrozi sânt preferiți pe vapórele de mare.

Tóte astea le aflai naturale și numai când in desérá ne apropiarám de mare și véđui că matrozii légá de páretele vaporului tóte obiectele mobile d. e. o cadá mare umplutá cu apă de Dunáre, incepui a pricepe, că pe mare se pot intémplá lucruri mari; atunci incepui a me mustrá, că de ce m'am espus la aceste?

Dar să nu precipitez cursul 'narațiunii mele. Ocolirám mult pe Dunáre nu departe de Galați, care abia tǎrđiu dispáru din orizontul vederii noastre. Nu mult dupá aceea deterám de gura Prutului, care numai așa o puteam deosebí, că in loc de a vedé malul Dunării, vedeam o vale infinitá și pregiur pustietate; mai merserám și eram plácut suprinși de orașelul Reni, cu case cu acoperemént verde, precum se usitézá in localitățile rusești, și printre case cu arbori stufoși. Vaporul nostru trecú fǎrá a se oprí aci.

Mai incolo, tot pe acest mal din Basarabia, se puteau observá mușunóiele valului lui Traian séu cum đicea stricat nemțeșce un matroz italian: »Da ist Troiano-val«. Tot pe malul stáng se puteau observá, in vérful unor stálpi nalți, niște table strápunse de numeri mǎri, cari se succedau tot la distanțe de 2 kilometri, incepénd la Galați cu numerul 90—80 și sférșind la Sulina cu numerul 0. Pe malul drept, ádecá in Dobrogiá séu Moesia inferior a Romanilor, se mai véd ici colea și dealuri, ér unde acestea dispar, puteam observá printre trestii rude de fer servind de propte ale firului telegrafic.

La numerii aprópe de 50 observarám intéia bifurcațiune a Dunării, ádecá desbinarea ramului Chilia, care apucá mai spre nord și nu mult dupá aceea ajunserám la Tulcea, capitala Dobrogei. Din departe se vedea, că și acest oraș e situat cam pe cóstá in formá de amfiteatru. Pe muchia dealului se 'ntreceau in mǎcinat o mulțime de mori de vént, se đice că-s 99 la numér, incát de ar fi umblat vitézul Don Quișot pe aci, ar fi avut indoit de lucru de cum a avut cu inchipuiții sei 30—40 de uriași. Trimbița soldaților románi ne asecurá, că sântem tot pe teritor románesc.

Dupá ce lásarám Tulcea, am dat de a doua bifurcațiune a Dunării, anume de ramul din mijloc, pe care ne-a dus vaporul până la Sulina și al III cel mai de cǎpetenie dispre sud, numit »Ramul Stu George«. Și la Romani purtá acest ram numele de sânt, anume »sacrum ostium«, erá pe atunci navigabil cu áncá alte 2 ramuri, afará de áncá 4 mai mici. Pehtru timpul de ađi numai ramul Sulina e navigabil, de óre ce gura ramului St. George a umplut-o viforul de nésip.

Cátá pustietate in aceste locuri! In drépta trestie, in stángra trestie, nici o ființă viețuitoare, afará de páseri acuatiche, in forma golumbilor selbatici, cari acompaniau vaporul nostru și bidigániile cele mici galbene, pe care le intálnirám la Galați și cari aci

inundau suprafața apei și numai puține dintre ele erau în stare a sbură până în vapor. Când am dat la câte un loc de vr' un pescar, me miram de unde a resărit acest suflet de om în o asemenea pustietate. Combinam astfel: de ce nu locuiesc pe aici holandezii și să veți ce pământ fertil și sănătos fac ei din aceste locuri inundabile și morbiifere, séu de ce e așa greu de executat proiectul de a conduce Dunărea prin un canal dela Cernavoda la Constanța, care ar fi în stare să reducă cursul Dunării de aci dela 40 la 8 miluri, cât ar parcurge acel canal.

Un vânător de sigur ar fi avut altfel de combinațiuni la priveștea paserilor ce ne acompaniau vaporul; i-ar fi venit să cânte: »Păsărele frumușele ce te chiemă la vânat«. Rețe selbatice, potârnică, iepuri, cerbi, porci selbătici, lupi, vulpi trebuie să se afle în abundență. Pescarul de pe aci asemenea n'ar mai muri de fôme în veci.

Pân' a n'ajunge la Sulina, am mai dat de o casă la malul drept, în a cărei apropiere vaporul nostru a scos din sine mai multe șuerături séu mai bine șis urlături. Nu șcieam ce se petrece, dar vedeam pe căpitan și pe un alt domn, uitându-se cu ochianul cătră casa aceea. De odată vedem, că ese o gondolă cu un gondolier robust care țintia drept spre vaporul nostru, necăutând la valurile spumegânde. De pe vapor i se aruncă capătul unei scări de pâlamar, o prinse repede și îndată domnul de lângă căpitanul nostru păși séu mai mult sări în jos, fără ca vaporul să se fi oprit în mersul lui. Eră un agent al comisiunii de măsurat adâncimea apei.

Aprope de Sulina nu se mai arată nici păsările acuatice. Un șir de case pe amândouă malurile, mai puține și urite de lemn pe cel stâng, mai multe și mai mari, din cari unele chiar elegante, pe malul drept, alcătuiesc portul Sulina. La 7 ore séra se lăsă ancora și se deschise comunicațiunea cu portul. Furăm salutați cu: »Cioc iasă«. N'am simțit plăcerea de a eși din vapor, ca să nu fiu espus vr'unei șicane; fără de aceea mai șcieam, că nainte cu 30 de ani, după ce bătaia de Crim a redat Porții otomane gurele Dunării, noul caimacam a aflat de bine a da ordin că: »Este oprit a ucide în *diva mare* pe ulițele Sulinei«.

Se descărcară multe lădi de marfuri mai cu sémă de tutun, se redică ancora, și când începea a amurgi, pornirăm pe marea numită în vechime: nepretenosă (axeinos), ér după ce fu mai bine cunoscută: pretenosă (euxeinos). S'au și întemplat multe naufragiuri pe acesta mare, și nu trecuse doué zile de când pe bricul »Mircea« al școlei de marină l'a desancorat vijelia și l'a aruncat cu căpitan cu elevi cu tot dela Constanța până la Constantinopol. Norocul meu a fost, că nu apărase încă acesta șcire prin jurnale, că de aș fi știut-o, atunci séu nu me mai căram pe »ciornoe more« cum o numesc rușii și nu cunoșeam din propria-mi esperință bóla de mare, séu me căram, dar cu frică.

Dela port până departe în mare sânt moluri de o parte și de alta, alcătuiți de vr'o 12,000 de stâlpi (palisade), meniți de a oprî innămolirea portului. Curios aspect avea apa Dnnării: o șcieam limpede, dar aci eră galbănă ca după plóie, și până departe în mare tot nu se imbină cu a mării, care eră mai întunecósă și la gust cam sărată. Măreș se innalță în mare și farul din apropierea portului pe care-l părăsirăm nu fără a ne gândi la o înflorire a lui, adecă a Sulinei, tot mai mare. La îndepărtare de 1—2 mile — aci simțiam lipsa numerilor kilometrici — de odată aușirăm sunetul trist al unui clopot mare, care trăgea ca de morți. Eră clopotul de pericol pentru vapórele ce ar rătăci pe aci nóptea și la întunec.

De aci incolo și vaporul începù a merge de-a »poșovaica«. Ómenii pașiau pe vapor ca și când ar fi fost chefuiți. Și încă ni se asigură, că marea e lină, fără vânt. Cu tóte astea eu nu puteam uitá vapórele colosale de fer din portul Sulina, cari, drept semn de nefericirile petrecute, aveau găuri (borte) de mărimea unui om, și îmi diceam: me aflu în nópte nêgră pe marea nêgră. Când întunecă mai bine, puturăm observá farul de pe insula șerpilor. Din informările despre acéta insulă, aflai că acolo trăesc 8 soldați români și niște armeni îngrijitori ai farului, cari numai din 3 în 3 luni sânt cercetați și aprovisionați cu merindele necesare. Acéta insulă e de 15 miluri de departe de Sulina, impregiurimea ei măsură jumătate de mil, și își are numele dela mulțimea șerpilor cari viețuesc pe ea, șerpi pe spate negri ca corbul, ér pe pântece cam albi, de 4—5 urme de lungi. Se dice că în vechime trecea de insula lui Achile. avea și un templu închinat lui, și de aci se esplică anticuitățile ce se mai află și aci pe acéta insulă, cum sânt: vase, cisterne etc. O frumósă poveste de Carmen Sylva ne descrie cum Ovid venind cu iubitul seu șerpe pe acéta insulă, a trebuit să se despartă unul de altul. Farul de aci s'a redicat la 1833 adecă 5 ani după înființarea societății de navigațiune austriacă. Pe acéta insulă s'au imbinat trupele franceze și turcești pentru reboiul din Crimea, care în pacea dela Paris din 1856 a dat acéta insulă românilor. Ce minunată stațiune balneară maritimă s'ar mai puté întocmi aci! Cum ar mai cedá atunci șerpilor, ca în loc de jocul lor, să se incingă un joc de dame visitátore ale băilor de mare, și în locul șerpelui de predilecțiune al lui Ovid, s'ar aflá, póte, idealul altui poet modern!

Dar să revin la tema mea! Frumósă mirésă, pe care o vedurăm la Galați, a fost cea dintéiu, care după cale pe mare de un pătrar de oră dispărù în cabina sa și trimise la bucătar după lámăe. Un alt tiner, pe care mai târziu îl cunoscu de pastor protestant, îngălbenit ca céra, cerù unt pe pâne și o butelie de vin roșu și dispărù în cabina sa. Măneđi mi-a spus ce a pățit aci. Toți dispărură, numai eu mai stam sus și tare și priviam cum un lochist a-retá, în mod pantomimic, unui alt matroz, că acuș voi fi silit și eu a me prinde cu mânilor de stâlpi. Eu pricepui că pantomimica lui me priveșce pe mine, și îmi băteam capul numai cu aceea, că ore face el acéta glumă în fața mea! fiind chefuit — la beutură vedeam că nu-l întrecea altul — ori din neghibie. Mi-a făcut numai frică zadarnică. Adevêrat că pe la 9—10 ceasuri din nópte începuse a-mi asudá fruntea, gura mi se umplea de salivă sărată, îmi eră cald, rágăiam și simțiam o apêsare pe pept, ceea ce me nisuiam a evita prin respirațiune adâncă, eram puțin amețit și parcă-mi venia să dic: lăsați-me să ies din acest vapor, că-mi mai place pe uscat: dar eră pré târziu. Dēcă m'am prins în joc, trebuia să joc. Dēcă au legat ei lada cu mâncare și vasul cu apă, vor griji ei și de noi ca să nu fim aruncați afară de vr' un vifor al ispitelor. Nici nu s'a întemplat așa ceva, căci după o oră, simptomele descrie m'au părăsit și mai tótă nóptea am petrecut-o în vârful capétului dinainte al vaporului de unde vedeam mai bine în tóte părțile. Până pe la međul noptii tot am mai vedut spre sud farul de pe insula șerpilor și timp de 2 ciasuri și pe cel dela Ackerman în direcție nord-vestică. De pe la 3 ciasuri incolo începurăm a zări și pe cel dela Odessa, cătră care tot țintia vaporul nostru. Cătră diminêță și mai aproape de Odessa, marea se mai linișci și legăturile din drépta și stanga și dinapoi înainte ne mai părăsiră. Pêcat că eră nouros, de n'am avut fericirea să admirăm resărirea

sórelui pe mare. La 5 ore dimineța intrarăm în sînul și portul Odessa, dar nu ne fu ertat să eșim din vapor până la 8 ore, până ce se sculară și veniră domnii de revisori să ne viziteze paspórturile și bagajele.

Dr. G. Crainicean.

Culegătórea de zdrențe.

— Veđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Orașele mari au multe particularități, cari în alte orașe mai mici nu se pré găsesc. Dintre acele orașe în deosebi Parisul și Londra ofer privelișcile cele mai curioșe. Lángă splendórea orbitóre, aflăm în ele totodată și miseria cea mai mare.

În ambele orașe sînt mulți ómeni, cari tráesc numai din culegerea de zdrențe, ce găsesc aruncate pe strade. Amară existență! Și totuș încă nici de asta páne nu se pot bucurá în linișce. Tocmai acuma cetim în țiarele politice, că poliția din Paris a luat măsuri energice în contra culegătorilor de zdrențe. Acestia au ținut adunări, protestóază, dar însedar.

Ilustrațiunea din nrul presinte înfătoșeză o culegătóre de zdrențe din Londra. O copilă tineră și frumoșică e acésta. De demineța până séra, ea umblă pe strade și culege ce găsesc, ce aruncă alții, ce nimenui nu-i mai trebuieșce.

Din strade înguste și murdare, ea ajunge în strade largi și pompóse. Pretotindenea o însoțesc aceeaș simțire.

Ba nu! La vederea bogăției, tresare și inima ei. Êtă-o că se opreșce înainte a unei prăvălii strălucite, zăreșce oglinda mare, iute își pune jos corfa și de! — și densa e femeie — priveșce în oglindă să-și vedă și ea trăsăturile feței sale.

Ilustrațiunea o înfătoșeză tocmai în momentul acesta.

I. H.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Sóiri literare și artistice. *Dl Gaston Paris*, ilustrul învêțat al Franței, oferind Academiei de inscripțiuni din Paris, un exemplar din »Magnum Etymologicum Romaniae«, al eruditului nostru filolog B. P. Hășdeu, a reamintit Academiei, elogiul ce el făcuse mai înainte acestei publicațiuni, adevărata enciclopedie a istoriei limbistice intelectuale și morale a poporului român. — *Dl C. Chiriță*, revisor școlar, a publicat la Iași »Dicționarul Geografic al județului Iași«, lucrare premiată de societatea geografică română din București. — *Alfonse Daudet*, celebrul romancier frances, are să mérgă în luna lui decembre la București. — *Raportul dlui dr. Crainicean* asupra congresului internațional de oftalmologie ținut la Heideberg, s'a publicat duminecă în »Monitorul Oficial« al României. — *Bustul lui Bolintinean* nu s'a inaugurat în săptămána trecută, căci solemnitatea acésta s'a amânat pe primăvără. — *Dl G. S. Ionean* a publicat la Buzeu o broșură intitulată »Superstițiunile poporului român«.

Invêțătorul din Mireșol. Acesta e titlul unei istorióre instructive, de Ludovic Pauer, localisată pentru popor și tinerime de Valeriu Florian. Localisatorul ș-a îndeplinit cu succes însărcinarea și a dat în mâna cãrturarilor poporului o carte care ar trebui să se respândescă. În formă de narațiune, lucrarea ofere o lectură instructivă pentru cultivarea pomilor.

În text sînt intercalate mai multe figuri relative la studiul acesta. Prețul 25 cr. Editura tipografiei Alexi în Brașov.

Columna lui Traian în Bucureșoi. În centrul grădinei episcopiei din capitala României se va instala columna lui Traian, lucrată după modelul celei din Roma, cum spun țiarele de peste mulți. Se șcie, că este o lege în privința aducerii unei reproducțiuni de pe columna lui Traian, prezentată la camere de dl V. A. Ureche pe când erá ministru al instrucțiunii publice.

Tatăl Nostru. Sub titlul acesta a eșit la Blaș un șir de meditațiuni, asupra rugăciunii »Tatăl Nostru«, de dl dr. Victor Szmigelski. Recomandăm atențiunii preoțimeii nóstre acésta lucrare publicată cu aprobarea ordinariatului mitropolitan. Vinitul e destinat pentru fondul unui pensionat de fete în Blaș. Prețul 50 cr.

Románische Revue în broșura sa de pe oct—nov. publică traducerea poemei lui Ioan Barac »Argir și Elena« de L. V. Fischer; o poveste din culegerea dlui N. D. Popescu, tradusă de dl Petru Broștean. În rubrica »literatură și arte« vorbeșce despre scrierile mai noue în limba română și face un raport despre adunarea din Lugoș a Societății pentru fond de teatru român. În partea politică se publică un important studiu al dlui Alesandru Mocsonyi intitulat »Libertatea de presă în Ungaria«.

Điare noue. *Drapelul Severinean* este titlul unui nou organ de publicitate, care a apărut la Turnu-Severin, redactat de dl Ion Tintorescu. — *Telegraful* din București va încetá; în locul lui, dl I. G. Bibicescu va scóte un țiar nou sub titlul »Telegraful Român«. — *Revista Clerului* va fi numele unui țiar bisericesc-literar, care va eși la București, redactat de un comitet compus din dnii D. G. Boroian, Const. Mateescu, Ioan Popescu, G. Protopopescu, D. Siretean, D. Stănescu, G. C. Ventu.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Șóire teatrală și musicală. *Dl V. A. Urechia* va organiza în luna viitoare o serată dramatică și literară în sala Teatrului Național din București, pentru acoperirea cheltuelilor cu rēdicarea statuei lui Miron Costin.

Concertele de cameră Popper-Hubay fiind din cele mai gustate și interesante ale stagiunii musicale din Budapesta, Societatea »Harmonia« a deschis cu una din aceste serbări musicale ciclul de serate musicale ce arangiezá. Luni în 12 a curenteii, sala redutei abia cuprindea publicul de elită și marele număr de notabilități de tot felul care venise să asculte pe sufletul seu, primul violoncelist al Ungariei și pe demnul seu coleg în violină. Programa a fost bogată și bine compusă. Serata s'a deschis cu Trio în A-dur, op 70 de Beethoven, atât de celebru, atât de cunoscut și totdeuna cu drag ascultat. Esecuțiunea a fost perfectă, cum se și așteptá dela asemenea artiști de primul rang. Aș fi dorit ca dra Goldstein, o bună pianistă, să subordineze puțin clavierul seu viórei și violoncelului și atunci ar fi resortat mai plăcut jocul seu corect și îngrijit. »Couranta« de Corelli și »Javotta« de Popper pe violoncel au obținut prin grația, eleganța și frescheța ideilor musicale și admirabila tehnică a esecutiunii, un succes șgomotos. Aplausul, strigătele de bisare n'au încetat până ce maestrul nu ș-a reluat celul seu. »Nocturna« sa și o drăgálașă bluetă »Papillon« încă au fost frenetic aplaudate. »Adelaida« de Beethoven a fost cântată de

baritonu operei dl Broulik. In genere cântăreții de scenă nu menagăză destul vocea și fineța nuanțelor in salone seu in sale de concerte; așa a fost și acum. Doue arii de Frank și Gensen n'au lăsat inse nimic de dorit ca cânt călduros și cu simțire. Publicul a și ținut compt dlui Broulik de bunul gust cu care le-a cântat, recompensându-l cu aplause infinite. Dl Popper, decurând denumit oficer al decorațiunii române insemnate, obținută in urma succesorilor sale dela curtea regală din București, a devenit un artist indoit de interesant pentru publicul român care acum îi urmărește concertele, adecă succesele, cu indoit interes și bucurie. Econom puțin de talentul, seu dl Hubay a dat pré puțin la asta serată ocaziune d'a-l admiră. Sperăm, că la concertele viitoare îl vom vedé mai des alătura cu confratele seu, ca să-i putem mai mult aplaudă.

Sarah Bernhardt, incheiându-și cu mare succes debutul la Viena, a mers să jöce odată la Praga, de acolo a vinit joi la Budapesta, unde jöcă acuma. La 8/20 va incepe să dea un șir de reprezentațiuni la București, jucând opt zile după olaltă in piesele: Dama cu camelia, Fedora, Adrienne Lecouvreur, Frou-Frou, La Tosca, Francillon, Theodora, Le maître de Forges. A noua séră se va da o reprezentațiune extraordinară in beneficiul seu; cu asta ocaziune se va jucă piesa »L'aveu« de dna Sarah Bernhardt. Prețurile sânt förte urcate, cu tôte aceste lumea alérgă din tôte părțile s'o vedă. Asta-i moda, ce să faci?

Coruri vocale din popor. *Corul din Chiseteu*, după cum se șcie, la emularea din Lugoș, cu ocaziunea adunării generale de acolo a Societății pentru fond de teatru român, a dobândit premiul prim, un mare pocal de argint, oferit de inteligința română din Lugoș. *Corul* a dăruit pocalul acesta bisericeii din Chiseteu și predarea s'a făcut cu solenitate la St. Dimitrie. — *Corul din Coșteul-mare* a dobândit tot cu acea ocaziune al doile premiu, un frumos pocal de argint, oferit de Il. Sa episcopul dr. Victor Mihályi. Acest cor a dăruit indată după serbările dela Lugoș pocalul bisericeii gr. or. din Coșteul-mare. — *Corul din Iavin*, comună rurală lângă Timișóra, s'a constituit, sub presidiul invătătorului Ioan Mateica și inscriindu-se ca membri activi 30 de inși.

Sodalii români din Brașov vor ținé la 7/19 l. c. producțiune și petrecere colegială cu cântări și piese teatrale, esecutate de membrii Societății, in onórea generoșilor binefăcători Mihail și Elisa Stroesco, in presera sfinților archangeli Mihail și Gavril, in sala otelului nr. 1. Étă programa: Musica. 2. »Cântec de séră, (comp. de N. Popovici) corul sodalilor. 3. Musica. 4. »Érna«, (comp. de N. Popovici) corul sodalilor. 5. Musica. 6. »Vecinătatea periculöșă«, comedie intr' un act (localisată), jucată de membrii societății. 7. Musica. 8. »Balul mortului«, comedie intr'un act de V. A. Urechia, jucată de membrii societății. După teatru va urmă danțul.

Reprezentațiune teatrală in Seliște. Cu ocaziunea sfințirii unei aripi de școlă in Seliște lângă Sibiu, s'a arangiat de cătră invătătorii Romul Mircea și D. Lăpédát de acolo și o reprezentațiune teatrală, precedată de un concert. Primul s'a deschis cu »Hora Severinului« cântată de elevii din a IV clasă, după care urmară și alte cântece. Apoi se jucă comedia »Cinel-Cinel« de V. Alecsandri; rolurile de frunte au fost ținute de drele Aurelia și Constanța Florian și de dnii Romul Mircea și D. Lăpédát. In sfērșit corul cântă piesa »Bucurii nevinovate«. Publicul s'a imprășciat förte mulțămít.

Reprezentațiune teatrală in Câmpeni. Societatea română de lectură »Concordia« din Câmpeni a arangiat acolo o reprezentațiune teatrală impre-

ună cu danț, joi in 15 novembre st. n. in ospétăria dlui Löwy, cu următorul program: »Sburătorul«, comedie cu cântece intr' un act de G. Crețean. Persónele: Alban, proprietar, Nicolau Corcheș; Elisa, fiica sa, dșóra Sofia Cothișel; Smeescu, june boer, Amos Popescu; Tinca, țerancă, dșóra Lucreția Dascalovici; Petre, june țeran, Leone Corches. »Cinel-Cinel«, comedie cu cântece intr' un act de V. Alecsandri. Persónele: Pitarul Sandu, Nicolau Corcheș; Smarandița, nepóta lui, Eufemia Albescu; Tincuța, véra Smarandiței, dșóra Sofia Cothișel; Florica, tineră țerancă, dșóra Lucreția Dascalovici; Graur, fecior boeresc. . . .

La Caracal in România s'a deschis teatrul cu trupa dlui Crețu, care a represintat piesele »Deputatul cu ori ce preț« și »Rēposatul dumnélui«. Diarul de acolo »Vulturul« spune, că teatrul a fost din nou arangiat și bine iluminat. Trupa este bine compusă.

Revistă teatrală esternă. *Alphonse Daudet* a presintat directorului teatrului Gimnase din Paris o piesă nouă a sa in 5 acte, intitulată »Lupta pentru viétă«. — *Catulle Mendès* a dat teatrului »Libre« din Paris o dramă intitulată »Regina Fiamette«, care se va represintă in luna lui ianuarie. — *Edwin Booth*, renumitul actor tragic englez, va face in anul viitor o călétorie artistică prin Germania.

CE E NOU?

Șoiri personale. *Maj. Sa regele* a declarat, că dorește ca la serbarea iubileului seu de 40 ani dela suirea sa pe tron, in 2 decembre, să nu se arangeze nici o serbare pompösă: nu se vor primi nici deputațiuni cu acea ocaziune. — *Maj. Sa regina* petrece încă tot in Grecia.

Șoiri militare. *Dl dr. Alesandru Pop*, medic militar elev cl. I in rezervă, s'a numit medic locotenent in rezervă. — *Ioan Curita*, student la facultatea filosofică din Budapesta, s'a numit locotenent in rezervă la honvađi.

Biserică și școlă. *Maj. Sa regele* a dăruit câte 100 fl. pentru bisecirile și școléle române gr. c. din Mediaș și Leordina, ér bisericilor și școlélor gr. or. din Budinț, Plavița și Petrifaléu câte 100 fl. — *Pr. Ssa episcopul dr. Victor Mihályi* in dumineca trecută a sfințit biserica din Petróșeni. — *Eforia școlélor române centrale din Brașov* s'a constituit astfel: dl Nicolae Strévou președinte, părintele Vasilie Voina vice-președinte, dl Nicolae Ciurcu casar, dl Ioan Sēniută secretar, dl Teodor Nicolau econom. — *Fondurile școlélor grănițerești dela Năséud*, la ordinul Majestății Sale, vor fi emancipate de sub epitropia comisarului regesc ungar și vor fi lăstate in administrațiune autonomă a proprietarilor grănițeri.

Hymen. *Dl Iuliu Socol* la 18 l. c. se va cununa cu dșóra Valeria Stoica la Cianul-mare. — *Dl Ion Spuderca* și dșóra Tațiana Eremia s'au cununat in dumineca trecută la Brașov. — *Dl Dimitrie Manole*, candidat de preoție și dșóra Maria M. Tăbac, își vor celebră cununia duminecă in 18 novembre in Tărlungeni. — *Dl George Daniil*, absolvent de pedagogie, la 6/18 l. c. se va cununa cu dșóra Salomia Andreiu in Castău. — *Dl Valeriu Comșa*, absolvent de teologie, la 22 novembre se va cununa cu dșóra Elena Poporad in Poșorta.

Sântirea unei biserici. Românii gr. or. din comuna Repsig, comitatul Arad, protopresbiteratul B. Ineului, prin stăruințele zelosului preot de acolo dl Simeon Cornea, au inceput la anul 1885 să edifice o biserică frumösă, care finindu-se in anul curent, la 30 octombre st. v. s'a sântit prin Pr. Ssa dl episcop

Ioan Mețian. Ca în totdeauna și în tot locul unde ajunge pre bunul nostru Părinte, așa și în comuna Repsig, a fost primit cu cea mai mare bucurie. În presera sântirei, după 8 ore sera sosi cu trenul la gara din Repsig. Pre SSA acompaniat de Rds. domni Augustin Hamzea și Ignățiu Pap, unde așteptat de poporul întreg al comunității, în urări de »să trăiească«, se coborî de pe tren și fiind binevențat de Rds. d. Ioan Cornea protopresbiterul B. Ineului, plecară cu toții spre comună, în trasul clopotelor, sunetul neconținut al trăscurilor și al urărilor de »să trăiească« pe un drum carele lucia de splendoră iluminată prin lămpione, focuri naturale și prin numeroase făclii aprinse portate de către bandierii călăreților, până la casa dlui preot Simeon Cornea. Poporul urmări cu fericire pe marele dignitar, îl petrecu până la casa dlui preot, unde Pr. SSA mulțămindu-le prin vorbe dulci, se retrase fieșce care la caminul seu. În ziua următoare duminică se seversă actul sântirii bisericii de către Pr. SSA, asistat de părintele ieromonac Augustin Hamzea, părintele protopresbiter Ioan Cornea, părintele protodiacon Ignățiu Pap și 7 preoți din comunele învecinate, fiind de față un public foarte numeros. După ce s'a seversă sântirea și s'a finit prima liturgie în biserica nouă, Pr. SSA a ținut o frumoasă cuvântare, referitoare la zelul măret al poporului și al preotului din localitate, la edificarea bisericii. Apoi luă cuvântul dl preot local Simeon Cornea, mulțămindu-i Pr. SSale pentru onoarea ce a făcut bisericii. După liturgie urmă prânzul comun la bine meritatul preot Simeon Cornea, la care a participat Pr. SSA cu întreaga suită și oșpeții din giur, cam 40 de persoane. La 2 ore după miezăzi Pr. SSA plecă la gară, petrecut fiind de mulțimea poporului, unde luându-și adio, plecă cu trenul spre Arad, în urările entusiaste de »să trăiească«. Cu acesta ocaziune, pentru meritele câștigate în serviciul preoțesc, preotul local Simeon Cornea primi brăul roșu dela Pr. SSA. *M.*

Societatea »Virtus Romana Rediviva« a studenților dela gimnasiul din Năsăud s'a constituit în 4 novembre st. n. și pentru anul scolastic 1888/9 sub conducerea dlui profesor dr. Const. Moșiș. Președinte al societății s'a ales Ioan Păcurar stud. de clasa a VIII-a; vice-președinte Tit Pop stud. de cl. VII-a; notar Octaviu Utulea st. de cl. VIII; redactor al foii societății Teodor Oltean st. de cl. VIII-a; bibliotecar Danilă Alnaș st. cl. VII-a; casar Ambrosiu Plaian st. cl. VII-a și controlor Niceler Buta st. de cl. VII-a.

Unm călătorește țarul. Când țarul face o călătorie mai lungă, se pune în practică un sistem cu totul osebit. Mai înainte de toate, satele și orașele pe unde are a trece țarul, sunt inundate de jandarmi, cari cutreeră d'alungul și latul, fac perchisiție la fie-care sătean și cantonier. La fie-care kilometru sunt postați 40 soldați, cari trimit din densii pe cei mai abili pentru a vizita drumul, sanțurile, podurile și chiar lemnele pe cari sunt așezate șinele. Tunelele, precum și șinele și lemnele de la basă le ciocănesc pentru a descoperi eventual vre-o gropă cu dinamit ori alt ceva. Nainte cu două zile de sosirea țarului vin apoi cei mai isteți oficeri cari desfășoră o activitate și mai mare pentru a asigura viața monarhului. Când țarul trece, d'alungul liniei sunt înșirați soldați și nimeni nu se poate apropia de drumul de fier. În același cés și p'acea linie trec tot-de-una câte trei trenuri și numai în momentul din urmă se poate și cu care va plecă țarul. În ast-fel de impregiurări în adăvăr e ciudat lucru cum totuș marele și puternicul țar, păzit

d'atata lume, nu poate face nici măcar o simplă escursiune, fără ca să i se întempe vre-o nefericire.

Asociațiunea Transilvană. Conform statutelor, guvernul are să întărească elegerile ce se fac în adunările generale ale Asociațiunii Transilvane. De astadată s'a întemplat surprinderea nețelăsă, că guvernul n'a întărit alegerea de vice-president a dlui Nicolae Popea, pe când alegerea de president a dlui George Barițiu s'a întărit. — *Despartământul Făgăraș* va ține adunarea sa generală din est-an la Făgăraș în 23 noemvre a. c. st. n. la 10 ore a. m. în sala dela »Hotel Paris«. Presidentul e dl Basiliu Rațiu, secretar dl Iuliu Dan.

Necrolog. *Ducele Max* de Bavaria, părintele împărătesei-regine Elisabeta a Austro-Ungariei, a încetat din viață la München; în 15 l. c. în etate de 80 ani.

Rebus.

De A.

Dunare

ste

Terminul de deslegare e 10 decembre. Ca totde-una și de astadată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicitorei din nr. 36 :

Moldo-România.

Deslegare bună primirăm dela dómnele și domnișorele Iosefina Popescu, Amalia Crișan, Irina Poruțiu, Ana Pop și dela dl S. Andron Galbinescu.

Premiul l'a dobândit dna Iosefina Popescu.

*

Deslegarea problemei numerice din nr. 37 :

151	284	228	214	123
235	263	144	193	165
179	130	200	270	221
158	207	256	137	242
277	116	172	186	249

Deslegare bună primirăm dela dómnele și domnișorele Amalia Crișan, Zoe Dimbu, Irina Poruțiu și dela de Rem. N. Sbiera.

Premiul l-a dobândit dșora Irina Poruțiu

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	Călindarul vechiu	Călind nou
Duminea 21 după Rusalii, Ev. dela Luca c. 8, st. 41, gl. 4, a inv. 10.		
Duminea 6	Mart. Pavel Martur.	18 Otto
Luni 7	33 Mart. din Melintina	19 Elisabeta
Martți 8	† Arch. Mich. și Gavril	20 Corhinian
Mercuri 9	Mart Onisifor	21 Maria Iertf.
Joi 10	Ap. Erast	22 Cecilia
Vineri 11	Mucenicul Mina	23 Clemens
Sămbătă 12	Par. Ioan Milostiv	24 Emilia

Proprietar, redactor respunțător și editor: **IOSIF VULOAN.**

Cu tipariul lui Otto Hùgel în Oradea-mare.